

Tukidid, *Povijest Peloponeskog rata*

(par. 31 – 55, str. 21 – 40)

-preuzeto iz izdanja Dereta, Beograd, 1991-

KERKIRANI I KORINĆANI POŠALJU POSLANIKE U ATENU KOJA SE ODLUČI ZA OBRAMBENI SAVEZ S KERKIROM

31. — Čitavu tu godinu poslije pomorske bitke i slijedeću Korinćani su žestoko vodili rat s Kerkiranima, gradili lađe i spremali se veoma revno na pomorsku vojnu skupljajući i iz samoga Peloponeza i iz ostale Helade veslače i snubeći ih za plaću. Kerkirani, doznavajući za njihove pripreme, bojali su se pa (budući da nisu bili u savezu ni s kim od Helena i nisu pristupili savezu ni s Atenjanima ni s Lakedemonjanima) odluče otići k Atenjanima, da im budu saveznici i da kušaju od njih postići za sebe kakvu korist. A Korinćani, saznavši to, dođu i sami u Atenu, da pregovaraju preko poslanika, da ne bi njihova mornarica, združivši se s kerkirskom, bila zaprekom, da dovrše rat, kako žele. Kad se sastala pučka skupština, dođu da govore jedni protiv drugih. Kerkirani rekoše ovo:

32. — »Pravedno je, Atenjani, da oni, koji dolaze k susjedima, da ih mole za pomoć, kao što i mi sada, ako ih nisu prije zadužili ni velikim dobročinstvima ni savezništvom, najprije njih uvjere, da mole ono, što je i njima od najveće koristi a ako ne, da im bar nije na štetu, i da će im poslije dugovati trajnu zahvalnost. Ako od toga ništa jasno ne dokažu, neka se ne ljute, ako ne budu imali uspjeha. Kerkirani su nas poslali vjerujući u to, da će vam pružiti jamstvo za svoju molbu za savezništvo. Naše vladanje prema vama nije bilo u skladu s našom potrebom i za naše prilike u sadašnjem času bilo je beskorisno. Premda nismo nikad u prijašnje vrijeme htjeli biti ničiji saveznici, sad smo došli, da za to zamolimo druge, i ujedno smo baš poradi toga ostali osamljeni u sadašnjem ratu s Korinćanima. I to, što se prije činilo našom razboritošću, što se nismo u savezništvu s drugima zajedno izvrgavali opasnostima prema tuđoj odluci, sad se to pokazuje kao nerazboritost i slabost. Doduše u predašnjoj smo pomorskoj bici sami suzbili Korinćane. Budući da kreću na nas s većom silom iz Peloponeza i ostale Helade, a mi vidimo, da ih nismo kadri svladati samo vlastitom snagom, i budući da je pritom velika opasnost, ako padnemo pod njihovu vlast, nužda nas nagoni, da molimo pomoć i od vas i od svakoga drugoga. I oprostite nam, ako se to usuđujemo u opreci s predašnjom povučenošću ne zbog zloće, nego zbog pogrešna mišljenja.

33. — Ako nas i budete slušali, naša će vam molba biti lijepa prilika u mnogom pogledu; najprije, jer ćete pomoći onima, koji trpe nepravdu, a drugima ne škode, a zatim, pritekavši u pomoć nama, koji se nalazimo u najvećoj opasnosti, ubirat ćete našu najveću zahvalnost, jer ćemo se uvijek toga sjećati i javno iznositi dokazom. Mornaricu imamo iza vaše najveće. I promislite, koja je sreća rjeđa, koja za neprijatelje bolnija, ako moć, koju biste vi držali vrijednom mnogo novaca i zahvalnosti, dolazi nudeći se sama i predaje vam se bez opasnosti i troška, a k tomu vam donosi pred svijetom velikodušnost i zahvalnost onih, koje ćete braniti, i

vama samima snagu. Sve to skupa dogodilo se od pamtivijeka tek nekolicini, i malo ih je, koji moleći savezništvo isto tako daju sigurnost; i ugled onima, koje prizivaju, kao što će i sami to primiti stupajući u savez. A ako tko od vas misli, da do takva rata, u kojem bismo vam bili od koristi, neće doći, vara se u mišljenju i ne opaža, da su Lakedemonjani iz straha pred vama željni ratovanja i da Korinćani, koji kod njih mnogo mogu i vama su neprijatelji, sad udaraju najprije na nas, prije nego navale na vas, da ne bismo kao zajednički neprijatelji snažno ustali protiv njih, pa da prije ne pogriješe u dvojem: ili da unište i nas ili da sebe ojačaju. Naš je dakle posao, da to predusretnemo time, što vam nudimo savez, a vaš, da ga prihvatite, te da radije prvi na njih navalimo nego da se branimo.

34. — Ako budu govorili, da nije pravedno, što vi zaštićujete njihove naseljenike, neka znaju, da svaka naseobina, ako se s njom dobro postupa, štuje svoju maticu, a ako joj se čini nepravda, otuđuje se od nje, jer se ne šalju naseljenici u naseobinu da budu robovi, nego ravnopravni onima što ostaju. A da su nam činili nepravdu, jasno je. Kad smo ih zvali pred sud poradi Epidamna, htjeli su se riješiti optužbi radije ratom nego ravnopravnom presudom. Vama neka bude opomena to, što čine nama svojim suplemenjacima, da se ne date zavesti od njih prijevarom i da njihovu izravnu molbu ne saslušate. Onaj, koji osjeća najmanje pokajanja poradi toga, što je ugađao protivnicima, može najsigurnije živjeti.

35. — A nećete prekršiti ni ugovore s Lakedemonjanima primajući nas, koji nismo ničiji saveznici, jer je u ugovorima rečeno, da je onomu od helenskih gradova, koji nije ničiji saveznik, slobodno pristupiti jednim ili drugima od vas, kako mu je milo. Strašno će biti, ako njima bude moguće ispunjati svoje brodove ljudima svojih saveznika, i još k tomu iz ostale Helade, štaviše ljudima vaših podanika, a nas sprečavati u naumljenom savezu i u pomoći od kuda drugda, i ako vam budu upisali u grijeh, da smo vas uvjerali onome, što molimo. Mnogo ćemo vas više kriviti, ako vas ne nagovorimo, jer ćete odbiti nas, koji smo u opasnosti i nismo vam neprijatelji, a nećete spriječiti ove, koji su vam neprijatelji i na vas navaljuju, nego ćete pustiti, da povećaju svoju moć i iz vaše države. To nije pravedno, nego ili njima uskratite plaćenike iz svoje države ili i nama šalžite pomoć, kako god budete uvjereni, a najviše tako, da nas javno primite u savez. Upućujemo vas na mnoge koristi, kao što smo u početku rekli. Najveća je ta, što imamo iste neprijatelje (to je najsigurnije jamstvo), i to ne slabe, nego takve, koji mogu naškoditi onima od nas, koji se iznevjere. Ne može vam biti ravnodušno, ako se izjalovi savez, koji vam nudimo, i to pomorski, a ne kopneni, nego u prvom redu treba, ako možete, da nikome drugom ne puštate da stekne brodove, a ako ne možete, da onoga, koji je najjači, imate za prijatelja.

36. — I komu se čini, da se to doduše priznaje korišću, ali se boji, da nagovoren time ne prekrši ugovor, neka zna, da će njegov strah, ako ima za sobom moć, još više uplašiti protivnike, dok će smionost, koja je slaba, ako nas ne primite, još više osmjeliti rnočne neprijatelje. A neka zna i to, da se sad ne odlučuje više o Kerkiri nego o Ateni i da ne misli Ateni najbolje, kad kod rata, koji je na pomolu i tek što nije izbio, gleda na neposrednu sadašnjost i oklijeva dobiti još i utvrđeno mjesto, s kojim se uz najveće posljedice živi u prijateljstvu i ratuje. Ono leži zgodno za plovidbu iz Italije i iz Sicilije, tako da odanle može spriječiti mornarici da stigne k Peloponežanima, a odavle je onamo propustiti, te je i za ostalo od najveće koristi. Po ovim najkraćim glavnim crtama, i u cijelosti i pojedince, možete uvidjeti, da nas ne smijete odbiti. Tri su spomena vrijedne pomorske sile među Helenima: vaša,

naša i korintska. Ako pustite to, da se dvije mornarice sjedine u jednu, i ako Korinćani najprije nas svladaju, borit ćete se na moru protiv Kerkirana i Peloponežana zajedno. A primite li nas u savez, borit ćete se protiv njih brodovima, koji će biti pojačani našima.«

Tako su rekli Kerkirani. A Korinćani poslije njih počnu ovako:

37. — »Budući da su Kerkirani govorili, ne samo da ih primite u savez, nego i to, da im mi nanosimo nepravdu i nepravo s njima ratujemo, nužno je, da i mi vas najprije podsjetimo na ovo oboje pa onda prijedemo na ostali govor, da biste naš opravdani zahtjev što sigurnije unaprijed znali i molbu ovih ne bezrazložno odbili.

Kažu, da poradi razboritosti nisu nikad prihvatili ničiji savez. Tako su postupali iz opakosti, a ne zbog čestitosti, jer nisu htjeli imati u svojim nepravdama nikakva saveznika ni svjedoka, koga bi pozivali k sebi i stidjeli se. A i njihov grad, koji ima neovisan položaj, dopušta im, da budu radije suci onoga, čime nekome štode, nego da postupaju po ugovorima zato, što vrlo rijetko plove k susjedima, već ponajviše primaju ostale, kad od nužde pristaju. Razlog njihova tobožnjeg nepristajanja u savez nije to, da ne učestvuju u nepravdama s drugima, nego da sami za se čine nepravdu i da se služe nasiljem, kad god budu jači, pa gdje god što potajno steknu, ako gdje što ugrabe, da se ne stide. A da su oni pošteni ljudi, kao što kažu, koliko im susjedi mogu manje naškoditi, toliko bi im bilo moguće očitije pokazivati svoju pravičnost dopuštajući i prihvaćajući pravdu.

38. — Ali nisu takvi ni prema ostalima ni prema nama i, premda su naši naseljenici, sasvim su se odmetnuli i sad s nama ratuju govoreći da ih nismo poslali u naseobinu, da zlo trpe od nas. A mi kažemo, da ih ni mi sami nismo naselili, da nas vrijeđaju, nego da im budemo vođe i da nas štiju, kako se pristoji. Ostale nas dakle naseobine cijene, i najviše nas ljube naseljenici. Ta jasno je, ako smo većini po volji, a ovima se jedinicima bez razloga ne milimo, da ne bismo s njima ratovali ovako neobično, kad nam ne bi činili neku naročitu nepravdu. A bilo bi lijepo, sve da i griješimo, da popuste našoj srdžbi, a za nas bi bila sramota silom suzbiti njihovu umjerenost. Iz obijesti i kao moćni bogatuni zgriješili su protiv nas u mnogim drugim slučajevima i na Epidamno se nisu osvrtali, dok je bio u zlu, a kad smo mu mi došli u pomoć, zauzeli su ga i silom ga drže.

39. — I kažu, da su se prije htjeli podvrći sudskoj odluci. Ali u tome treba da se čini, da ima neku riječ ne onaj, koji je premoćan i koji ide na sud iz sigurnosti, nego onaj, koji je jednak u djelima kao i u riječima prije rasprave. A ovi to nisu htjeli, prije nego su podsjeli mjesto, nego, kad su vjerovali, da nećemo ostati po strani, tad su onako lijepo ponudili da se to riješi sudskom odlukom. Ovamo su došli, premda su ne samo sami ondje griješili, nego i vas sad mole, ne da im budete saveznici, nego da zajedno s njima činite nepravdu i da ih primite kad ste već s nama u razmirici. Njima je trebalo obratiti se na vas tada, kad su bili sasvim sigurni, a ne, kad su nama učinili nepravdu, a sami su u opasnosti. I budući da tada niste učestvovali u njihovoj moći, nećete im sad priteći u pomoć; premda ste daleko od njihovih pogrešaka, ipak ćemo vas jednako okrivljivati, da zajednički snosite i posljedice, kao da ste davno sjedinili svoju moć s njihovom.

40. — Jasno smo dakle pokazali, da dolazimo k vama s opravdanim prigovorima, a ovi da su nasilnici i lakomci. Treba dokazati da ne biste pravo činili, kad biste ih primili u savez. Ako je

naime u ugovorima i rečeno,¹ da je slobodno državama neupisanim u savez pristupiti kojoj od obiju stranaka tko hoće, ugovor ne vrijedi za one, koji pristupaju na štetu drugih, nego za onoga, koji moli sigurnost ne krnjeći prava drugoga i koji neće onima, koji ga prime, ako su razboriti, prouzrokovati rat mjesto mira. A to biste vi sad doživjeli, ako nas ne biste slušali, jer ne biste samo ovima postali pomagači, nego i nama mjesto saveznika neprijatelji. Nužno je, ako idete s njima protiv nas, da se oni i ne brane bez vas. Stoga je opravdano da vi stanete sasvim postrance od obojih, a ako to nećete, da naprotiv idete s nama protiv njih (s Korinćanima ste upravo u savezu, a s Kerkiranima niste nikad bili ni privremeno) i da ne uvodite običaj da primete odmetnike drugih. Kad su se odmetnuli Samljani, mi nismo glasovali protiv vas. Dok su ostali Peloponežani podvojeno glasovali, da li im treba pomagati, mi smo protiv njih jasno izjavili, da svatko može kazniti svoje saveznike. Ako doista hoćete primati i štiti one, koji čine neko zlo, očito će koji i od vaših podanika, ne slabiji od njih, pristupiti k nama, i tako ćete ustanoviti običaj više protiv sebe nego protiv nas.

41. — Ove dakle sasvim opravdane razloge iznosimo pred vas, dovoljne po helenskim običajima, ali i opomenu i ovakvu molbu za uslugu, za koju, premda vam nismo neprijatelji da vam škodimo, niti opet prijatelji, da se njom prijateljski koristimo, ipak kažemo da je u sadašnjem času treba uzvratiti. Kad ste nekoć oskudijevali ratnim lađama u ratu s Eginjanima (prije Medskih ratova), dobili ste od Korinćana dvadeset lađa. To dobročinstvo i ono protiv Samljana, kojima poradi nas Peloponežani nisu pomogli, pribavilo vam je pobjedu nad Eginjanima i kaznu Samljana. I to se dogodilo u takvim prilikama, kad ljudi idući protiv svojih neprijatelja za sve drugo ne mare, samo da pobijede. Drže prijatelje onoga, koji pritječe u pomoć, makar on prije toga bio i neprijatelj, a neprijateljem onoga, koji im se usprotivi, makar on slučajno bio i prijatelj, jer i prijateljske veze manje cijene iz želje, da odmah pobijede.

42. — To uzmite na um, i neka mlađi poučen od starijega drži pravednim, da nam uzvraća jednako jednakim, i neka ne pomisli, da se tako doduše opravdano govori, ali, ako bude ratovao, da je drugo korisno. Korist ponajviše dolazi od onoga, u čemu netko najmanje griješi, i budući rat kojim vas Kerkirani plaše i pozivaju, da činite nepravdu, još je nejasan, i nije vrijedno, da potaknuti time stupite u već očito, a ne buduće neprijateljstvo s Korinćanima. Pametnije je i prijašnje sumnjičenje poradi Megarana radije uništiti (jer posljednja usluga u zgodan čas, ako je i manja, može odstraniti veću tužbu). Nemojte se dati namamiti ni time, što vam obećavaju moćno savezničko brodogradništvo. Ne činiti naime nepravdu sebi ravnima čvršća je moć nego dati se skloniti odmah na otvoreni rat i više posjedovati uz opasnosti.

43. — Budući da se mi nalazimo u prilikama, u kojima srno u Lakedemonu izjavili, da svatko smije kazniti svoje saveznike, molimo vas sad, da to isto činite nama i, premda ste se koristili našim glasovanjem, da nam ne naškodite svojim zaključkom. Vratite nam mило za drago uvidjevši, da je to ona zgoda, u kojoj je onaj, koji pomaže, najveći prijatelj, a tko se usprotivi, neprijatelj. Ove evo Kerkirane niti primajte za saveznike preko naše volje niti im pomazite u njihovoj nepravdi. Tako radeći, učinit ćete ono, što dolikuje, i zaključit ćete najbolje za sebe same.«

44. — Tako su rekli i Korinćani. A Atenjani, saslušavši jedne i druge, pošto se dvaput sastala skupština, u prvog odobre jednako riječi Korinćana i Kerkirana, a u drugoj se predomisle i

---

¹ O tome da li je sklapanje saveza Atene s Kerkirom kršenje ugovora, Tukidid ne izriče svoga vlastitoga mišljenja.

zaključie, da ne sklope takav savez s Kerkiranima, da bi imali iste neprijatelje i prijatelje (jer kad bi Kerkirani zahtijevali da plove zajedno s njima protiv Korinta, pogazili bi ugovor s Peloponežanima), nego sklope s njima obrambeni savez, da pomažu jedni drugima, ako tko bude htio udariti na Kerkiru ili na Atenu ili na njihove saveznike. Činilo se, da će i tako doći do rata s Peloponežanima, pa nisu htjeli Kerkiru s tolikom mornaricom prepustiti Korinćanima, nego su željeli da oni udare što žešće jedni na druge, pa da s oslabljenima, ako bude kad trebalo, i Korinćanima i s ostalima, koji imaju mornaricu, stupaju u rat. Ujedno im se činilo, da taj otok zgodno leži na putu prema Italiji i Siciliji.

45. — U tom smislu prime Atenjani Kerkirane u savez. Kad su Korinćani otišli, pošalju Kerkiranima ne mnogo kasnije deset lađa u pomoć. A zapovijedali su im Lakedemonije Kimonov, Diotim Strombihov i Proteja Epiklov. Nalože im, da se ne bore na moru s Korinćanima, ako ne budu napadali na Kerkiru i htjeli se iskrcati ondje ili na kojem od njihovih mjesta. To neka sprečavaju svom silom. Nalože im to poradi toga, da ne krše ugovora.

Atenske dakle lađe stignu u Kerkiru.

46. — Kad su se Korinćani spremili, napadali su na Kerkiru sa sto pedeset lađa. A bilo je deset lađa elejskih, megarskih dvanaest, leukadskih deset, ampračkih dvadeset i sedam, anaktorska jedna i devedeset lađa samih Korinćana. Zapovjednici su im bili i iz pojedinih gradova i od Korinćana Ksenoklid Eutiklov sa četiri druga. Kad se približe kerkirskom kopnu ploveći od Leukade, usidre se u Himeriju u tesprotskoj zemlji. To je luka, a grad Efira leži više nje dalje od mora u eleatskom kraju Tesprotije. Kraj nje utječe u more Aheruzijsko jezero, a kroz Tesprotiju teče rijeka Aheront i utječe u to jezero od kojega ima i ime. Rijeka Tijamis teče na granici među Tesprotijom i Kestrinom. Između tih rijeka diže se predbrežje Himerij. Korinćani dakle pristanu tu na kopno i udare tabor.

47. — Kad su Kerkirani doznali, da oni plove protiv njih, ukrcaju momčad na sto i deset lađa, kojima su zapovijedali Mikijad, Ezimid i Euribat, i utabore se na jednom od otoka, koji se zovu Sibota. I atičkih deset lađa bijaše stiglo onamo. Na predbrežju Leukimni stajala je pješaka vojska i od Zakinćana tisuću oklopnika, što su došli u pomoć. A imali su i Korinćani na kopnu mnogo barbara, koji su im pritekli u pomoć, jer su tamošnji kopneni stanovnici odvajkada njihovi prijatelji.

48. — Kad su se Korinćani spremili, uzmu hrane za tri dana i noću su plovili od Himerija za pomorski boj. U zoru ploveći ugledaju kerkirske lađe na pučini gdje i one plove protiv njih. A kad opaze jedni druge, stanu se vrstati u bojni red. Na desnom su krilu kerkirskom bile atičke lađe, a ostalo su držali oni sami učinivši od lađa tri odjela, od kojih je svakim zapovijedao jedan od trojice vojskovođa. Tako se svrstaju Kerkirani. A korintsko su desno krilo zapremale megarske lađe i ampračke, sredinu ostali saveznici svaki za se, a lijevo krilo držali su sami Korinćani lađama, koje su najbolje plovile, prema Atenjanima i desnome krilu kerkirskom.

49. — Kad je obojima bio dan znak, sudare se i borili su se na moru imajući jedni i drugi na palubi mnogo oklopnika i mnogo strijelaca i kopljanika, još dosta nespretno opremljenih na stari način. Pomorski je boj bio žestok, ali ne toliko po umijeću, nego više sličan kopnenoj bici. Kad bi se naime sukobili jedni s drugima, nisu se lako i mogli rastaviti poradi mnoštva i vreve lađa. Više su se nekako za pobjedu pouzdavali u oklopnike na palubi, koji su se svrstali i u red

borili, dok su lađe mirovale. A probijanja² nije bilo, nego su se borili više srčano i snažno nego vješto. Svuda je dakle, bila velika buka i pomorski boj pun meteža. U tom su boju atičke lađe pritjecale u pomoć Kerkiranima, ako su gdje bili u stisci, i plašile protivnike, ali boja nisu započinjale, jer su se vojskovođe bojale zapovijedi Atenjana. A najviše je trpjelo desno krilo korintsko. Kerkirani ih sa dvadeset lađa natjeraju u bijeg i raspršene stahu progoniti do kopna pa doplove do njihova tabora, iskrcaju se, zapale napuštene šatore i zaplijene zalihe. Tu su dakle Korinćani i njihovi saveznici bili slabiji, i Kerkirani su pobjeđivali. A gdje su bili sami Korinćani, na lijevom krilu, nadmoćno su ih pobjeđivali, jer se Kerkiranima kod manje množine lađa dvadeset lađa nije vratilo iz proganjanja. Atenjani, videći Kerkirane u nevolji, stanu im već jače pomagati bez premišljanja, dok su se u početku uzdržavali, da koga ne napadnu. Kad je bijeg bivao očit, a Korinćani su ih oštro progonili, tad se već svatko laćao posla, i nije se više pravila nikakva razlika, nego od nužde dođe dotle, da su navalili jedni na druge Korinćani i Atenjani.

50. — A kad je nastao bijeg, Korinćani nisu vukli trupove lađa, koje bi oštetili, vežući ih za svoje brodove, nego ploveći kroz redove lađa udare na Ijude, više da ih ubijaju, nego da ih ulove žive. I svoje su prijatelje ne znajući ubijali, jer nisu opazili, da su pobijeđeni na desnom krilu. Bilo je mnogo lađa jednih i drugih i nadaleko su prekrile more, pa nakon sukoba nisu lako raspoznavali, koji su pobjeđivali i koji su bili pobijeđeni. Ta je pomorska bitka Helena protiv Helena bila zaista mnoštvom lađa najveća od prijašnjih. A kad Korinćani natjeraju Kerkirane u bijeg prema kopnu, okrenu se prema podrtinama brodova i svojim mrtvacima i pokupe najveći dio pa otpreme na Sibotu, gdje im je barbarska vojska na kopnu pritekla u pomoć. A ta je Sibota pusta luka u Tesprotiji. Obavivši to, opet se sakupe i počnu ploviti protiv Kerkirana, a ovi su lađama sposobnim za plovidbu i onima, koje su im preostale, u zajednici s atičkim brodovima i sami plovili njima u susret pobjavši se, da se ne bi kušali iskrcati u njihovoj zemlji.

I već je bilo kasno, i oboji su zapjevali bojnu pjesmu kao za navalu, kad Korinćani iznenada stanu voziti na krmu ugledavši dvadeset atenskih lađa gdje plove prema njima. Te su lađe Atenjani poslije onih deset poslali u pomoć pobjavši se, što se i dogodilo, da ne bi Kerkirani bili pobijeđeni, a njihovih deset lađa bilo premalo, da im pomognu.

51. — Korinćani dakle, ugledavši te lađe i naslutivši, da su iz Atene, a mislili su, da ih je više nego što su ih vidjeli, stanu uzmicati. Kerkirani ih nisu vidjeli (jer su plovile dosta neopaženo), nego su se čudili, što se Korinćani povlače, dok ih neki ne ugledaju i reknu, da one lađe plove protiv njih. Tad su dakle i oni sami uzmicali (jer se već mračilo), i Korinćani su se sasvim povukli i prekinuli boj. Tako se rastave jedni od drugih i pomorska se bitka svršila podnoć. Kerkirani se utabore kod Leukimne, a dvadeset onih lađa iz Atene, kojima je zapovijedao Glaukon Leagrov i Andokid Leogorin, prošavši kraj mrtvaca i podrtina lađa, plovile su prema njihovom taboru ne mnogo kasnije nego su ih ugledali. Kerkirani (jer je pala noć) poboje se, da nisu neprijateljske, no zatim ih prepoznaju i dadu im da se usidre.

52. — Sutradan trideset atičkih lađa i one kerkirske, koje su bile sposobne za plovidbu, zaplove prema sibotskoj luci, u kojoj su bili usidreni Korinćani, želeći znati, da li će se ogledati na moru. A oni, otisnuvši lađe od kopna i svrstavši ih na pučini u bojni red, mirovali su ne

---

² To se probijanje sastojalo u tom, da su plovili kroz bojne redove neprijateljske, da oštete bokove i polome vesla brodova, a zatim bi se brzo okrenuli i straga ih napali.

namjeravajući dragovoljno počinjati pomorsku bitku, jer su vidjeli da su nadošli brodovi iz Atene neoštećeni, a bilo im je vrlo nezgodno i čuvanje zarobljenika, koje su imali na lađama, i nije bilo moguće popraviti lađe u pustom kraju. Mislili su više na plovidbu kući, kako će se izvući, jer su se bojali, da Atenjani ne pomisle, da je ugovor prekršen, kad su se uhvatili s njima u koštac, pa da ih neće pustiti da otplove kući.

53. — Odluče dakle ukrcati neke ljude u brzi čamac i poslati ih bez glasničkoga štapa³ k Atenjanima, da ih iskušaju. Poslavši ih, govorili su ovako: »Činite nepravdu, Atenjani, što počinjete rat i kršite ugovor. Stavljate nam se na put, dok se osvećujemo svojim neprijateljima, jer dižete oružje protiv nas. Ako varn je namjera priječiti nam da plovimo u Kerkiru ili drugamo kamo, ako hoćemo, i ako kršite ugovor, nas evo prve uhvatite i postupajte s nama kao s neprijateljima.« Oni, dakle, tako rekoše. A oni iz vojske kerkirske, koji su to čuli, poviču, neka ih odmah uhvate i poubijaju. Atenjani pak ovako odgovore: »Niti počinjemo rat, Peloponežani, niti kršimo ugovor, nego smo samo ovim Kerkiranima, koji su nam saveznici, došli u pomoć. Ako dakle, drugamo kamo hoćete ploviti, ne priječimo vam, ali ako hoćete ploviti protiv Kerkire ili kojega njihova mjesta, oprijet ćemo se iz svih sila.«

54. — Kad su Atenjani tako odgovorili, Korinćani su se spremali na plovidbu kući i podignu u Siboti⁴ na kopni pobjedni znak. Kerkirani sakupe na svojoj strani podrtine brodova i mrtvace što su ih rastjerali struja i vjetar, koji se digao noću i raspršio ih posvuda. I podignu pobjedni znak u Siboti na otoku, kao da su pobijedili. Jedni i drugi prisvoje sebi pobjedu poradi ovakva mišljenja. Korinćani podignu pobjedni znak, jer su ostali pobjednici u pomorskoj bici sve do noći, tako da su pokupili i većinu podrtina i mrtvaca, imali zarobljenika ne manje od tisuću i potopili oko sedamdeset lađa. Kerkirani pak podignu pobjedni znak poradi toga, jer su uništiii oko trideset lađa, jer su nakon dolaska Atenjana sakupili na svojoj strani podrtine i mrtvace i jer su dan prije Korinćani ploveći natrag uzmakli pred njima ugledavši atičke lađe i, kad su stigli Atenjani, nisu im plovili nasuprot iz Sibote. Tako su jedni i drugi držali, da su pobjednici.

55. — Ploveći kući, Korinćani osvoje na prijevaru Anaktorij, što leži na ulazu u Amprački zaljev (a bio je zajednički posjed Kerkirana i njihov) i, naselivši u njem korintske stanovnike, povuku se kući. I prodadu osam stotina Kerkirana, koji su im bili robovi, a dvjesta pedeset bace u tamnicu te su ih čuvali i vrlo pazili na njih, da bi im, kad se vrate kući, pridobili Kerkiru. Slučajno su većinom bili i po moći prvaci grada.

Kerkira dakle tako prođe u ratu s Korinćanima, i atenske se lađe vrate odatle kući. To je bio prvi povod ratu Korinćana protiv Atenjana, što su se oni vezani ugovorom borili protiv njih s Kerkiranima.

---

³ Tim su htjeli reći, da se oni još uvijek nalaze s Atenom u miru. Glasnički štapa bio je nužan kao zaštitno sredstvo samo u slučaju rata.

⁴ Sibota je ime maloga primorskog mjesta u Epiru i ime više malih otoka nasuprot predbrežju Leukimni na Kerkiri.